

znani madjarski romanopisec Eötvös v svojem romanu „vaški notar“.

Ali to samo na sebi mnogoštevilno plemstvo avstro-ogersko množilo se je do najnovejšega časa tako, da je bilo uže smešno. Kamorkoli stopimo v Avstro-Ogerski, zadenemo ob plemenitaša ali plemenitašico, v vsakem stanu jih dobimo. Trdijo, da se nahajajo tudi med strežaji in strežajkami, celó med hlapci in deklami.

Plemstvo avstro-ogersko se razlikuje več ali manj po narodnosti, kateri pripada, in po vplivu, ki ga vživa v najviših krogih. Vse drugačno je plemstvo na Dunaju, kakor v Budapešti, in drugačno je česko od poljskega. Zná se za izrek, ki velí: „Kar ni mogoče na Dunaju ali v Pragi, tisto je mogoče v Budapešti ali v Lvovu“.

Visoko plemstvo nemško in česko je mirno, hladno v svojem mišljenju in vedenju, toraj tudi umerjenejši v etiketi, drží mnogo do zastarelih in dandanes smešnih oblik, izredno je ekskluzivno, živí in se giblje v tesnem okvirju stanovskem, čuva in brani staro veljavo svojega stanu, in ogiba se, kar je moči, sleharne škandalozne kronike. Zato je to plemstvo tudi mnogo ponositejše na stari svoj rod, in rado nagiba k konservatizmu in absolutizmu.

Drugačno je plemstvo madjarsko. Magnati madjarski so v obče liberalnejši, gizdavejši, ljubeznjivejši in družnejši, pa tudi škandaloznejši.

Skoraj nič boljši v tem oziru ni visoko plemstvo poljsko. Ono rado neguje francoske običaje in francosko govorico, če tudi dandanes ne več tako, kakor nekdaj. Ali priznati se mora tudi to, da se ono dandanes čedalje bolj zaveda svojega zvanja, postaja resnobnejše, in leto na leto zboljšuje svoja posestva.

Hrvatsko plemstvo se na zunaj ne razlikuje dosti od madjarskega, kakor ne česko od nemškega. Nas Slovane zanimajo vzlasti oni hrvatski magnati in baroni, ki so pristaši opozicije v „saboru“. Tudi so nam oni Zagreb jako zlepšali in razširili z dičnimi, monumentalnimi stavbami. V enem se zlagajo hrvatski plemenitaši vseh strank, da ne trpé tujca na banskem stolu. Ta čast, to dostojanstvo gré domačemu sinu. Toraj se je nekega leta čitalo po vogalih zagrebških ulic to-le:

„Ne Švaba,
Ne Furlan,
Ne bude
Naš ban.“

Italijanskega plemstva je malo v Avstriji, kar ga je, živí v Trstu, v Tirolski, v Istri in v Dalmaciji. Ono se drží samo italijanskih običajev, in govori najraje italijanski. Ni pa bogato in imovito, kakor nemško, česko, madjarsko, poljsko in hrvatsko plemstvo.

Kaj pa mi Slovenci? Slovenci nimamo narodnega plemstva, kakor Poljaki in Čehi“, tako je potožil svoje dni dr. Janez Bleiweis v „Novicah“. Da bi ga sicer živo potrebovali v sedanjih razmerah avstro-ogerskih, to je gotovo, ali če ga nimamo, kaj hočemo. Da bi se kedaj dokopali do narodnega plemstva, o tem ni upati, kajti dandanašnji čas dobiva bolj in bolj drugačnih nazorov o družbi človeški. Imamo pa drugo plemstvo, kateremu

se ne more nikedar odrekati čast in spoštovanje, in takega plemstva bomo imeli čedalje več. Naši doktorji, naši učenjaki, naši umetniki, to so naši plemiči. Toraj klobuk doli pred vami, gospodje, kajti vsak izmed vas je „Ritter vom Geiste“, naj se je porodil v visokem gradu, ali v šumnem mestu, ali v zakajeni hiši kmečki.

(Konec prih.)

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

Dne 30. marca vrnila se je ona pogodba zaradi podaljšanja bankinega privilegija, povodom katere se je v zbornici vnela pri prvem posvetovanju huda borba zaradi napisov na bankovcih — v drugo obravnavo zato, ker gosposka zbornica ni pritrdila po naključji sklenjeni premembi, po kateri se ima dobiček med banko in državo uže deliti, kedar letni dohodki bankini presegajo 6%.

Stvar sama na sebi je jako malo pomenljiva, dokler je država banki dolžna 80 milijonov, ker računa se vrednost podaljšanja privilegija vse drugače, ako država pred vsem zahteva, da od dolžnih 80 milijonov ne plačuje nikakoršnih obresti, tedaj za-se zahteva gotove letne štiri milijone gold., katere bi sicer morala banki plačevati kot obresti dolga.

Vrh tega pa je dokazano, da bi banka, ako takoj likvidira (neha delovati in svoje imetje razdeli med delničarje), lahko delničarjem svojim izdatno več plačala kot dvajsetkratne 7% obresti.

Zato to tudi ni bilo jedro pravde, temveč z roko se je lahko prijemalo, da se levica še le sedaj pri drugi razpravi namenoma poprijema za to, ker je hotela zopet po večini in vladi udrihati.

Pri tem ravnanju pa pripetila se je

nemški državni stranki

neka pomenljiva nesreča.

Levičarji izjavili so namreč pri prvi obravnavi bankine pogodbe po enem svojih kolovodjev baronu Schar Schmidu: da sicer niso proti napisu na bankovcih v vseh deželnih jezikih, da pa bodo glasovali za vladin načrt zato, ker hočejo v blagor države vkljub izjavi vladini, da bo vladala tudi brez Nemcev, skrbeti, da se pogodba z Ogersko ponovi kar prej.

To bila je slovesna izjava vse levice po ostri razpravi med vlado in delom desnice.

Toda tako slovesno na oder postavljena državna stranka izginila je kot kafa in je državo in svoje načelo dvakrat zatajila, predno je solnce v drugič zapadlo.

Načelo, da res ni nasprotna mnogojezičnim napisom na bankovcih, zatajila je takoj po svoji izjavi s tem, da je glasovala proti resoluciji, katera mnogojezični napis zahteva; koj drugi dan zatajila je državo s tem, da je vsa složno glasovala za premembo pogodbe, po kateri bi se prav tako, kakor po vsaki drugi pomenljivi premembi zadržala ali celó preprečila nova pogodba.

Najsijajnejše pa je zatajila rado-državna stranka prav ono, kar je označila sama kot državno korist pri

drugi obravnavi, pri kateri je v boj poslala dolgo vrsto odličnih svojih govornikov in zopet soglasno glasovala po imenih — zoper pogodbo — zoper državo.

Prav srečno označil je to „državno“ stranko poročevalec dr. Bilinski.

Kakor se je v tem slučaju smešila pred svetom levičarska „državna“ stranka, enako pa se je sramotila samo sebe povodom prav malenkostne dogodbe pri omejenem glasovanju po imenih.

Desnica se ni prav nič navdušavala za vprašanje gledé odstotkov, po katerih naj bi se imel deliti dobiček banke, temveč je sklenila pritrditi vladinemu predlogu zato, ker ga je sprejel uže ogerski zbor, ogerska vlada, banka, naša vlada in naša gosposka zbornica.

Nihče tedaj ni ugovarjal levičarjem, ki so govorili sami, ko je za finančnim ministrom govoril še eden, predlagan je bil konec razprave in po pomoti ta predlog še le tedaj oglašen, ko je podpredsednik Clam besedo dal Herbstu. — Pa, ko je Clam na glasovanje dejal prej predlog za konec razprave, nastalo je na levici tako vpitje in razgrajanje, kakor ko se stepo razposajeni kmečki fantje, in najbolj so razgrajali kolovodje levičarjev. — To je „državna“ stranka!

Mnogovrstne novice.

* Ruska vojna. V Beču prišla je ravnokar na svitlo knjižica, katera se peča z naraščajočo rusko vojno. Po tej knjižici kaže vojna ruska sledeče številke:

Za čas miru:

Pešcev 954 batalijonov ali	597.321	mož
Konjikov 330 eskadronov ali	75.701	„
Topničarjev 368 baterij ali	110.728	„
Inženirskih 30 batalijonov ali	23.259	„

Skupaj . 807.000 mož.

Za čas vojske pa se kažejo sledeče številke:

Rednega vojaštva	671.227	mož
Reserve . . .	1.516.914	„
Državna bramba	2.090.000	„
Kozakov . . .	158.416	„

Skupaj . 4.436.557 mož.

Take številke morebiti bolj kot vsa druga sredstva narekavajo vsem državam miroljubje.

* O novi naši vojni oklopnici „Nadvojvodica Štefanija“, katera se dne 14. aprila slovesno spusti v morje pri sv. Roku poleg Trsta, čitamo, da je dolga 85 m, široka 17 m.; gredi broda so vse jeklene, enako krilo vsega broda pa je 23 cm. debelo, v vsakem stolpu je po eden Kruppov top, ki v votlini na debelo meri 30·5 cm., na stranéh pa je 6 topov, ki v votlini merijo na debelo po 15 cm., vrh tega še dva lahka topova in enajst topov za hitro streljanje. Stroški za to oklopnico znašali bodo po popolnem zgotavljenji pet milijonov goldinarjev.

Ob enem izdeluje se še druga tej enaka oklopnica, katera bode izgotovljena tudi to poletje in se imenuje „Cesarjevič Rudolf“.

* Morilec Gerhard Kreitterja obesili so minulo soboto zjutraj ob 7. uri na dvorišči deželne sodnije dunajske. — Kreitter je dne 4. novembra 1886 zvečer ob 10. uri v sredi mesta Dunaja v veči ulici „Wolzeile“ z nožem zabodel in umoril tiskarja Schlossberga, ker mu ta ni hotel dati miloščine.

Dne 10. decembra obsodila ga je porotna sodba zaradi umora na smrt. Zagovornik prosil je za obsojenca tudi pri cesarju pomiloščenja, toda cesar ni našel povoda, tako nevarnemu hudodelniku skazati milost. — Kreitter bil je 24 let star, delati ni maral nikdar, akoravno se je rokodelstva naučil. Obsojen je bil večkrat zaradi stopanja, in pri njem pokazalo se je vnovič, da je le noba in nedelavnost začetek vseh hudobij.

Naši dopisi.

Dobrova 23. marca. (*Zima in drugo.*) Letošnja zima bila je tukaj precej ostra in skoraj brez presledkov suha. Stari sneg, katerega bilo je v primeri z lansko zimo, le deloma, skopnil bil je do dné 12. t. m. Dobrodejni in topli dež opral in osnažil bil je zemljišča in zimske setve tako imenovane „smetane“ do čistega. — Ozimna žita ohranila so se pod prvim snegom sploh dobro. Veselili smo se uže zelo na dejansko-sadjarska dela v novem šolskem vrtu, za katera imamo zadostnega potrebnega materiala preskrbljenega. A, „človek obrača, Bog obrne“. V nedeljo, dné 13. t. m. pričela je precej zjutraj se po malem burja oglašati; postajala je od hipa do hipa krepkejša in ozračje hladneje. Okolo 3. ure popoldné 12. t. m. pričelo pa je iz oblakov pošteno „bobkati“; za temi „bobki“ začne pa gost suh sneg padati, kateri je v malo trenutkih bil kopno zemljo zopet popolno pobelil. Snežilo je na to skoraj neprestano z vso silo do naslednjega petka skoraj do večera. Nasulo se je bilo med tem časom vsega novega snega do blizu 90 cm. na visokost. Toliko novega snega se ob tem času tukaj tudi najstarejši ljudje še nikoli ne spominjajo.

Sv. Jožef prinesel nam je zopet ugodno toplo-južno vreme, katero do danes neprestano traja.

Gledé šolskega napredka nam je pa zima v zadnjih trenutkih svojih precejšnje škode napravila. Zavoljo tolike obilice novega snega skoz celi pretečeni teden otroci v šolo dohajati mogli niso. Ves ta čas ni bilo od vasi po fari le-sem do šole nobenih pravih gazí, ker jih je sneg vedno sproti zasipal.

Sedaj pa še kaj veslega in zanimivega. Zdravstveni položaj more se med ljudmi po fari sploh povoljni imenovati.

Od začetka tekočega posta sem pa do sedaj vpisalo se je na novo v naši fari nad 500 oseb obojnega spola v družbo treznosti. Prelepa bratovščina presv. Rešnjega Telesa pridobila je v tem času 56 novih bratov in sester tukaj; tudi k družbi sv. Mohora jih je letos iz dobrovske fare precejšnje število na novo pristopilo.

Družba treznosti obstoji tukaj uže 36 let; ustanovil bil jo je v. č. gosp. Melharčič za časa njegovega tu-